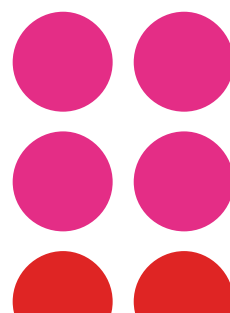
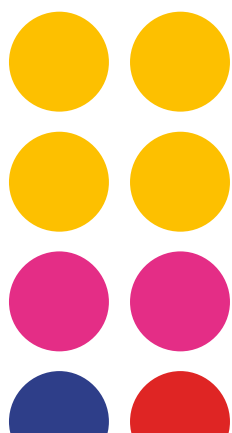

Konjunkturrapport

Oktober 2011

Sveriges Ingenjörer

Konjunkturrapport publicerad 10/2011

Konjunkturrapport oktober 2011

Sveriges Ingenjörers konjunkturrapport sammanställs två gånger per år. Rapporten bygger dels på egeninsamlade uppgifter från förtroendevalda men också på material från Konjunkturinstitutet, Riksbanken m fl. Den behandlar det allmänna läget i svenskt näringsliv och berör även förbundets löneprognoser samt arbetsmarknaden för ingenjörer.

Oroligt ekonomiskt läge i omvärlden men förbundets förtroendevalda anser att läget ute på företagen är relativt bra.

Förväntningarna på den ekonomiska utvecklingen har sänkts betydligt under de senaste månaderna. Det har sin grund i oro på de finansiella marknaderna som beror på statskuldsproblem i euroområdet och USA samt att utfallet i makrostatistiken i bland annat USA har varit sämre än förväntat. Om tillväxten i omvärlden blir lägre påverkar det Sverige bland annat genom lägre export. Den framtida utvecklingen är mycket svårbedömd då det finns en stor osäkerhet på det politiska planet om hur de statsfinansiella problemen ska lösas vilket i sin tur ger stor oro på börs- och finansmarknaderna.

Enligt förbundets enkät till förtroendevalda är det ekonomiska läget ute på företagen fortsatt starkt även om en mindre nedgång kan skönjas. Synen på den närmaste framtiden är något dämpad jämfört med föregående mätning. Samtidigt vittnar många om att bristen på akademiker och i synnerhet ingenjörer är stor ute på företagen. De senaste uppgifterna från arbetsförmedlingen och AEA tyder också på att arbetsmarknadsläget för ingenjörer är fortsatt gott.

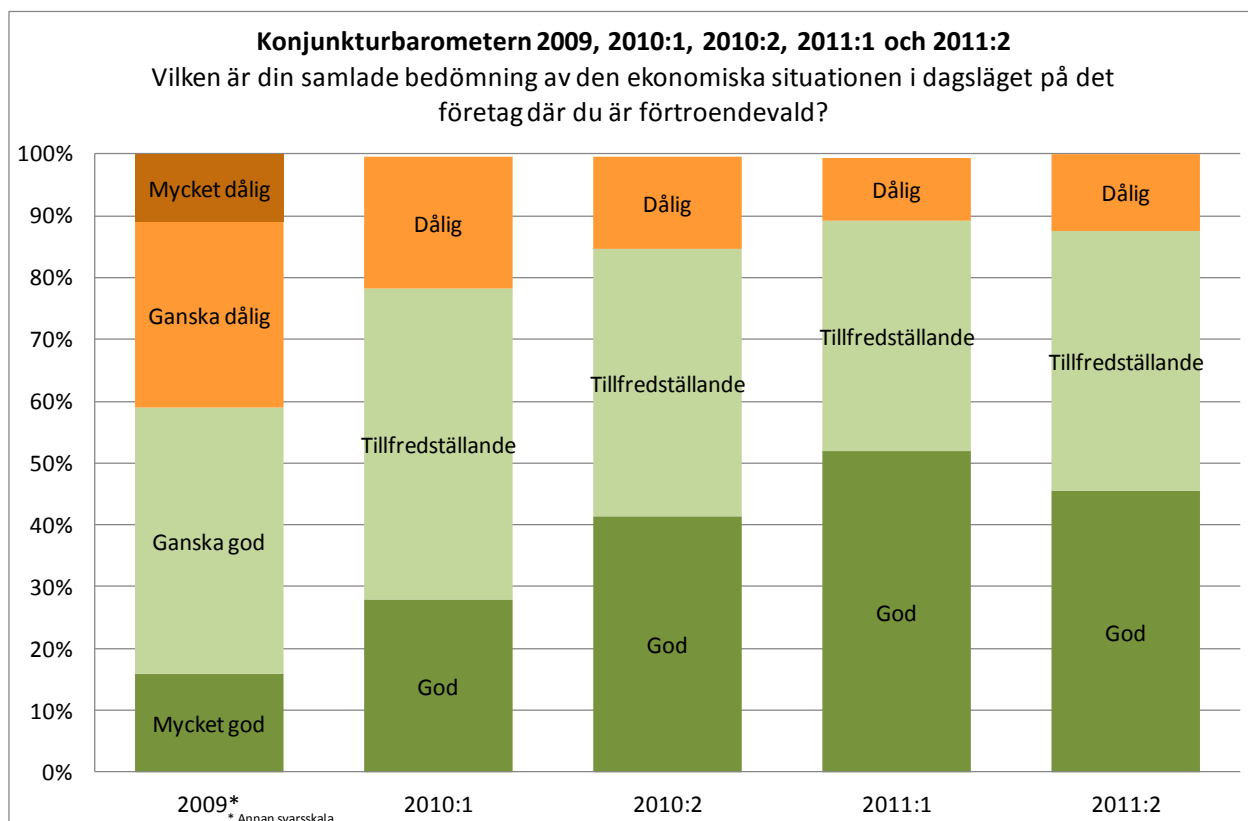
Enkät till förtroendevalda

I följande avsnitt redovisas resultatet från enkäten till förtroendevalda i september 2011. Enkäten skickades till samtliga ordföranden med e-postadress på företag inom privat arbetsmarknadssektor (535 st). Svarefrekvensen för undersökningen blev 57 procent. De tillfrågade ombads göra en bedömning av stämning och konjunkturläge, dvs de behövde inte samla in specifik fakta för att svara på enkäten. Resultatet från enkäten redovisas totalt samt uppdelat på industri- respektive tjänsteområdet (bilaga 1). Avtalsområden med tio eller fler svarande akademikerföreningar redovisas separat. De tillfrågade representerar föreningar av mycket olika storlek med avseende på antal medlemmar. I sammanställningen har ingen hänsyn tagits till föreningens storlek.

Akademikerföreningarnas syn på det ekonomiska läget

Det ekonomiska läget ute på företagen är fortsatt bra även om det går att se en viss nedgång sedan föregående mätning. Nu svarar 87 procent att den ekonomiska situationen är god eller tillfredställande. Det är en något lägre siffra jämfört med den mätning som gjordes i februari då den var 89 procent. Däremot har differensen mellan de som svarar god respektive dålig minskat dvs andelen som svarar att den ekonomiska situationen är god minus andelen som tycker den är dålig har minskat och är nu 33 enheter, vid mätningen i februari var den 42 enheter.

Uppdelat på industri respektive tjänster syns inga större skillnader. Sett per avtalsområde är det en högre andel inom området Svensk Teknik och Design som anger att situationen är god 77 procent jämfört med totalt där andelen var 45 procent. Inom avtalsområdet Almega IT är det en högre andel som svarar att situationen är dålig jämfört med totalt (28 respektive 12 procent)

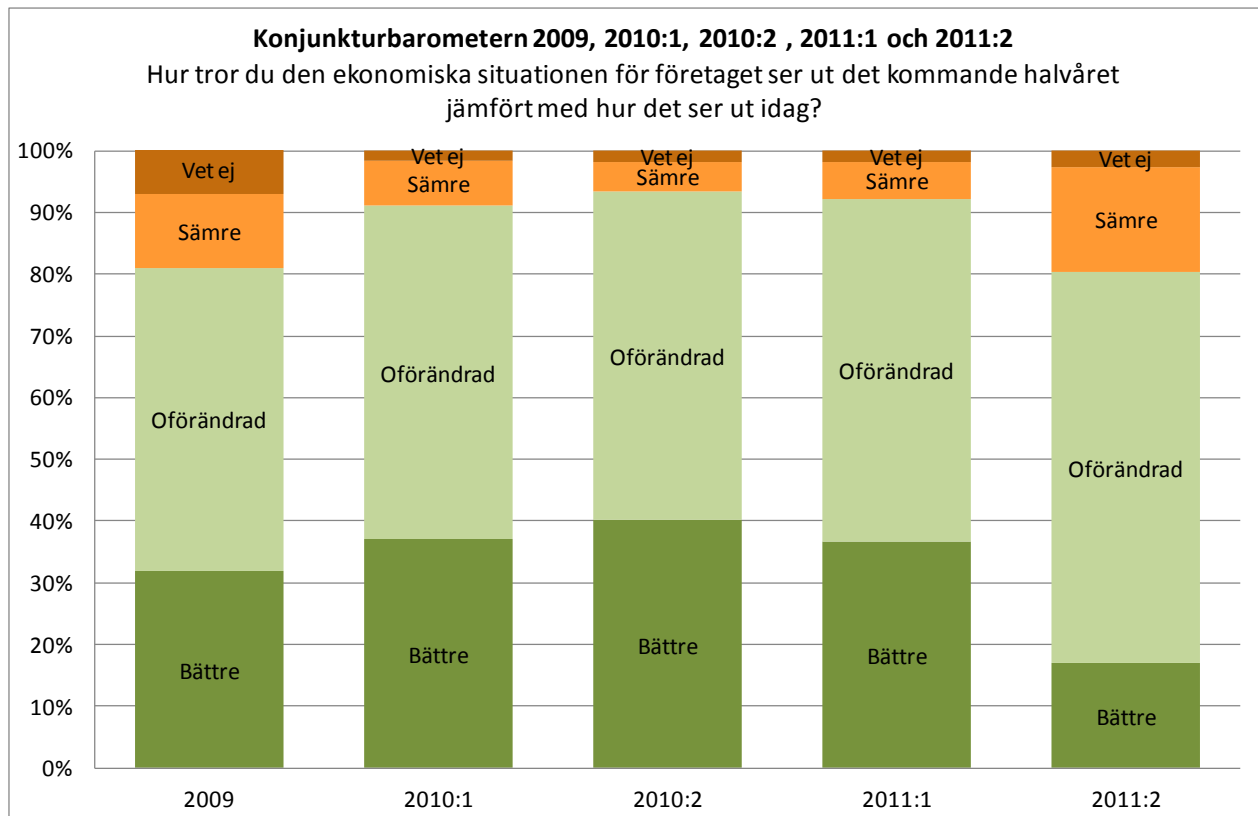

Utvecklingen det kommande halvåret

63 procent tror att den ekonomiska läget kommer vara oförändrat det kommande halvåret. Andelen som tror att det kommer bli bättre respektive sämre är lika stor, 17 procent. Differensen mellan andelen som svarar bättre respektive sämre är nu noll medan den i februari var 31 enheter. Andelen som tror att situationen kommer att bli sämre det kommande halvåret är nu högre jämfört med februarimätningen (17 respektive 6 procent).

Inom tjänstebranschen är bilden något mer positiv jämfört med industrin. Differensen mellan svarsalternativen bättre och sämre är sex enheter för tjänstesektorn medan den är minus fem enheter för industrin vilket innebär en något mer positiv bild inom tjänstebranschen. Högst andel som tror att närmaste framtiden ekonomiskt sett kommer att bli bättre finns även här inom avtalsområdet Svensk Teknik och Design. Inom avtalsområdet Skogsindustrierna papper och massa svarar 7 av 13 att utvecklingen det kommande halvåret kommer att bli sämre. Även avtalsområdet Stål- och Metallförbundet har en något högre andel än genomsnittet som svarar sämre.

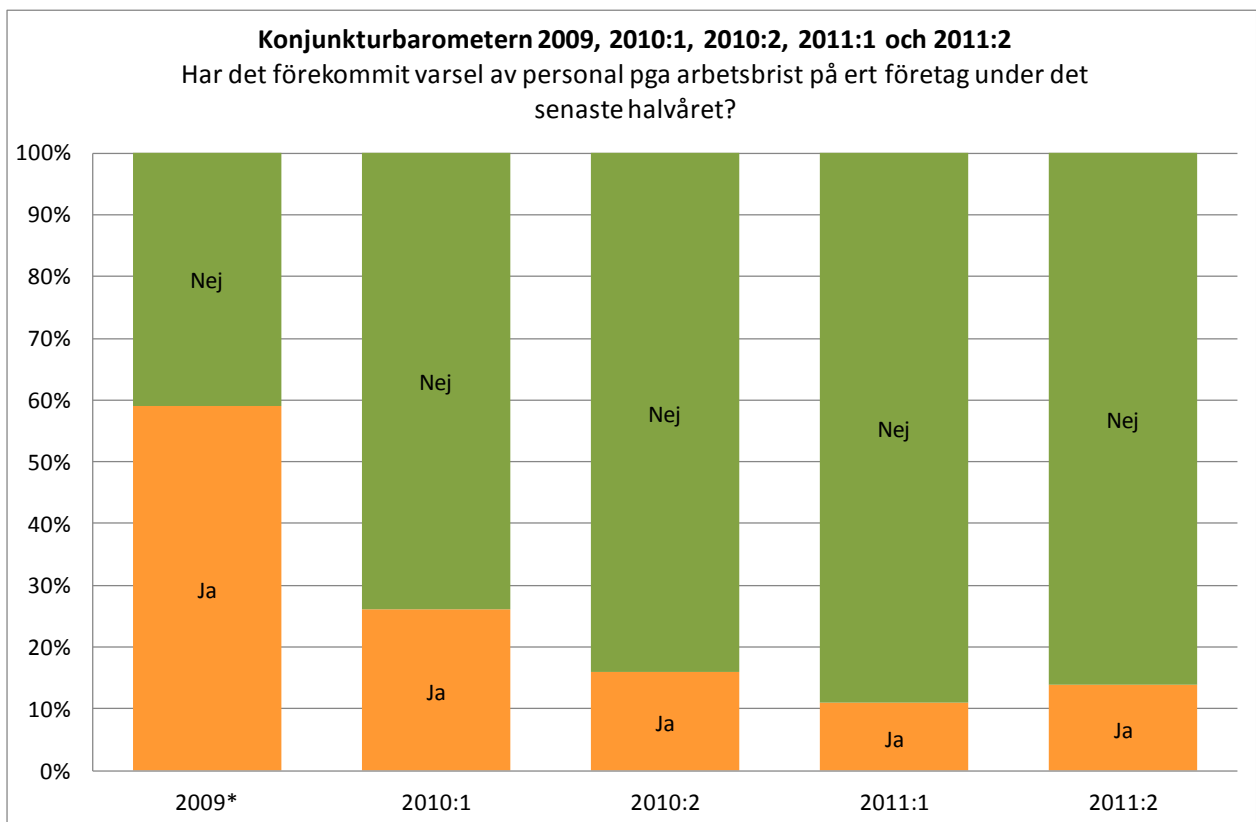
På de företag där det ekonomiska dagsläget är gott svarar 89 procent att den närmaste framtiden kommer vara oförändrad eller bättre, vid förra mätningen var denna andel 99 procent. Motsvarande andel i de företag där situationen är tillfredställande i dagsläget är 70 procent. Av de företag där den ekonomiska situationen är dålig i dagsläget tror 26 procent att den kommer bli bättre det kommande halvåret.

Arbetsbörda och förändring av antal anställda

Ungefär hälften av de tillfrågade svarar att arbetsbördan för de anställda i dagsläget är för stor. Andelen är högre inom industrin jämfört med tjänstebranschen. Resultatet är endast marginellt lägre jämfört med mätningen i februari. Det är främst inom avtalsområdena Industri- och Kemi samt Utveckling och Tjänster som arbetsbördan är för stor. Det är endast ett fåtal som anger att arbetsbördan i dagsläget är för liten. På 44 procent av företagen har antalet anställda ökat under första halvåret 2011 vilket är en högre andel jämfört med andra halvåret 2010. Bilden är ungefär densamma för industrin som tjänstebranschen.

På 14 procent av företagen det förekommit varsel av personal på grund av arbetsbrist under första halvåret 2011. Det är en marginell ökning jämfört med andra halvåret 2010 då motsvarande siffra var 11 procent. 16 procent av de tillfrågade uppger att deras företag har sagt upp personal på grund av arbetsbrist under första halvåret 2011 vilket är oförändrat jämfört med andra halvåret 2010. Både andelen varsel och andelen som sagt upp personal på grund av arbetsbrist är något högre inom tjänstebranschen.

Akademikerbrist?

Hela 73 procent svarar att det på deras företag är brist på akademiker. 66 procent svarar att företaget håller på eller planerar att rekrytera fler akademiker. Den akademikergrupp som det är störst brist inom är ingenjörer, 62 procent anser att det behövs fler ingenjörer på företaget. En annan grupp är data och systemvetare där 25 procent uppger att det finns en brist. Bristen på akademiker och framförallt ingenjörer är störst inom industrin. Det är också inom industrin som arbetsbördan i något högre grad är för stor. Det är däremot en högre andel inom tjänstebranschen som svarar att företaget håller på eller planerar att rekrytera fler akademiker.

Den vanligaste orsaken till att fler akademiker behövs är att företaget har vakanta tjänster då personal har slutat men det är även många som anger att företaget behöver kompetensuppgradering/ utvecklingskraft samt att företaget expanderar. På företag där den ekonomiska situationen i dagsläget är dålig är det en högre andel som anger att man behöver rekrytera fler akademiker för att tillföra kompetensuppgradering och utvecklingskraft. På företag där den ekonomiska situationen är god är det vanligare att man behöver rekrytera akademiker på grund av att företaget expanderar.

Omvärldens syn på konjunkturläget¹

Under sommaren har de finansiella marknaderna präglats av stor oro som har sin grund i statsskuldproblemen i såväl euroområdet som USA. Även sämre utfall av makrostatistiken, framför allt för USA, har sänkt förväntningarna på den ekonomiska utvecklingen i världen. Detta har också påverkat de finansiella marknaderna och de globala tillväxtutsikterna har försämrats. De finanspolitiska åtstramningarna förväntas i flera länder bli mer långtgående än vad som tidigare antagits. Tillväxten i omvärlden blir svagare och påverkar Sverige via lägre export. Detta medför att inbromsningen i den svenska ekonomin blir något mer uttalad än tidigare i år. Osäkerheten på det politiska planet i framför allt USA och Eurozonen har bidragit till de senaste månadernas börsfall och finansiella oro vilket också gör också utvecklingen extra svårbedömd. Detta sker i en situation då resursutnyttjandet fortfarande är lågt och utrymmet för traditionell ekonomisk-politisk stimulans i OECD-området är mycket begränsat.

I Europa riskerar synkroniserade åtstramningsprogram att strypa tillväxten. Den kanske allvarligaste recessionsrisken ligger i att svagheter i banksystemet ska leda till en åtstramning i kreditgivningen till främst industriföretagen. Situationen är allvarlig i banksektorn men industriföretagen är å andra sidan mer motståndskraftiga jämfört med situationen 2008. Till detta måste också aspekten att eurosystelet har svag politisk samordning och svaga institutioner på euronivå, vilket kommer att kräva nya strukturella lösningar för att kunna fortsätta existera.

Tillväxtekonomierna i Asien, som tidigare har uppvisat tendenser till överhettning, märker nu av en avmattning av konjunkturen. I Kina utvecklas industriproduktionen svagare än väntat samtidigt som utvecklingen i inköpschefsindex visar på förväntningar om en långsammare ekonomisk tillväxt. Inflationen är dock hög och i juli höjde den kinesiska centralbanken sin styrränta. Även i Indien har inflationsproblemet lett till att penningpolitiken stramats åt. I Japan tycks återhämtningen efter produktionsfallet i samband med tsunamin fortgå, men en allt starkare yen kan komma att dämpa återhämtningen framöver.

Resursutnyttjandet i svensk ekonomi bedöms nu vara något lägre än normalt. Den underliggande inflationen är för närvarande låg, medan KPI-inflationen är relativt hög. Orsaken till att KPI-inflationen blir betydligt högre än KPIF-inflationen är att bostadsräntor stiger till följd av Riksbankens räntehöjningar.² Lägre oljepris och ett lågt resursutnyttjande gör att inflationen i euroområdet väntas fortsätta sjunka under det närmaste året och vara förhållandevis låg framöver. Till detta bidrar även en svagare ekonomisk utveckling i euroområdets kärnländer.

¹ Texten bygger på aktuella rapporter från Riksbanken, Swedbank, SEB, Teknikföretagen, Svenskt Näringsliv och Konjunkturinstitutet. Källorna redovisas därför normalt inte löpande i texten om inte någon åsikt är särskilt avvikande från övriga.

² I perioder med stora ränteförändringar ger inflationsmått som inte inkluderar räntekostnader, som t.ex. KPIF-inflationen, en bättre bild av inflationstrycket. På längre sikt, när reporäntan stabiliserats, sammanfaller dock de två inflationsmåten.

Samtidigt som efterfrågan på aktier och andra riskfyllda tillgångar sjunker stiger efterfrågan på mer säkra tillgångar som till exempel statsobligationer och guld. Det har medfört att bland annat svenska, tyska och amerikanska statsobligationsräntor har fallit till historiskt låga nivåer. Även räntorna på den svenska internbankmarknaden hålls nere då Svenska banker är välkapitaliserade och har god tillgång till finansiering i utländsk valuta.

Den svenska exporten har vuxit snabbt sedan den finansiella krisen 2008–2009. Månadsstatistik över utrikeshandeln tyder dock på en inbromsning under tredje kvartalet. Under konjunktturnedgången 2008 och 2009 var det framförallt insats- och investeringsvaruindustrin som drabbades hårt. Data över exportorderingen visar nu att det är just i dessa branscher som man ser en nedgång. Även investeringarna väntas växa i en något långsammare takt under de närmaste kvartalen när ökningstakten i produktionen avtar.

Orderingen försämras påtagligt under årets tredje kvartal på samtliga områden. Därtill minskar ordervolymer i flertalet delbranscher och grupper av underleverantörer. Som en konsekvens av den sämre orderingen anger också färre företag än tidigare brist på arbetskraft. Andelen företag som utnyttjar produktionskapaciteten fullt ut ökade däremot fortfarande, men är klart lägre jämfört med tiden före finanskrisen. Konfidensindikatorn för industrin låg kvar på en oförändrad nivå i september jämfört med månaden innan. Indikatorn ligger således fortfarande en enhet över det historiska genomsnittet. På hemmamarknaden är orderutvecklingen sammantaget mer negativ än för exporten och visar nu en minskning för första gången på två år. Bil- och transportmedelsindustrins hemmaorder minskar för andra kvartalet i rad medan exportorder för leverantörer till bilindustri växer, men i lägre takt för andra kvartalet i rad. Läkemedelsindustrin är ett av få undantag som fortfarande uppger god exportordertillväxt. Industrieföretagens omdömen om orderstockens storlek har blivit något mer negativa och 30 procent av företagen är nu missnöjda med orderstockens storlek.

Konjunkturindikatorer både i Sverige och internationellt har försämrats och i ökad omfattning under sensommaren. Teknikföretagens barometer för tredje kvartalet utgör inget undantag i att visa att konjunkturen nu är på väg nedåt.

BNP i Sverige ökade med 5,3 procent andra kvartalet jämfört med motsvarande kvartal i fjol (kalenderkorrigerat), och med 3,9 procent jämfört med föregående kvartal i uppräknad årstakt. Detta var ett något starkare utfall än förväntat. Utvecklingen för den inhemska efterfrågan och exporten var dock svagare än i prognosen i den senaste penningpolitiska rapporten. Även importen växte långsamt, vilket gjorde att bidraget från nettoexporten blev oväntat stort. Sammantaget bedöms de totala investeringarna öka något långsammare under den närmaste tiden jämfört med bedömningen i juli. Mot slutet av prognosperioden väntas investeringarna som andel av BNP nå en normal nivå.

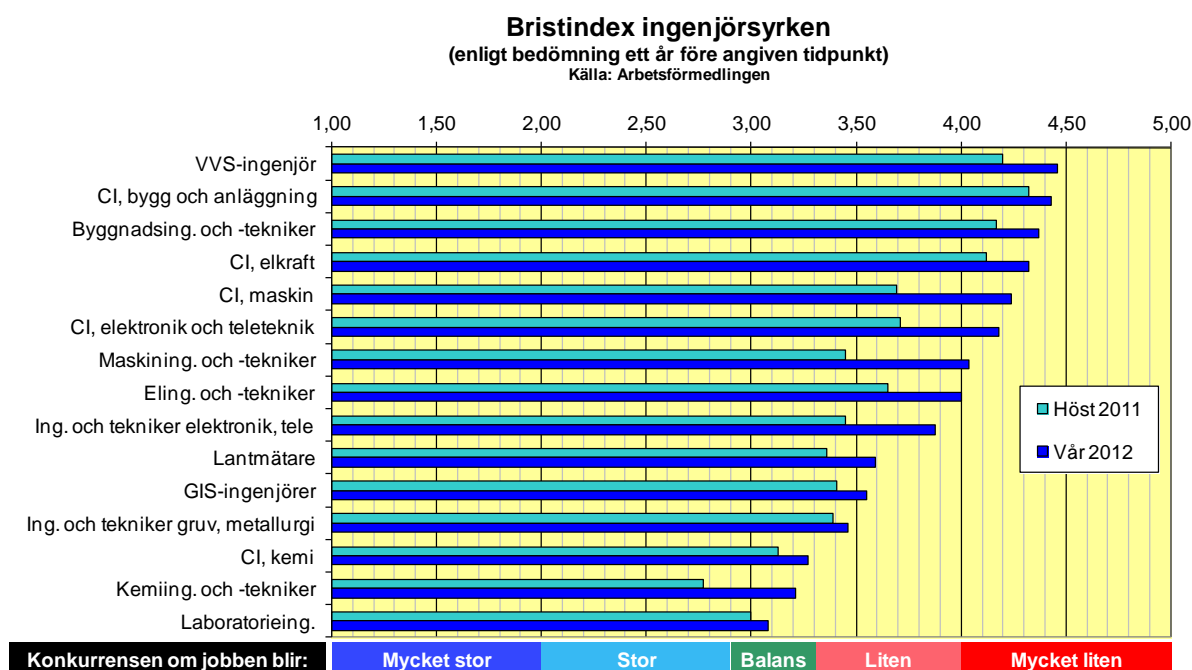
Löneprognoser 2011

Sveriges Ingenjörers löneprognoser skapas i januari varje år och uppdateras vid behov under året. Prognoserna avser lönenivån i september dvs mättidpunkten för löneenkäten. Prognoserna för 2011 baseras på 2010 års lönestatistik och förväntade löneökningar för 2011. Till prognoserna används, förutom lönestatistiken, omvärldens bedömningar av utvecklingen på arbetsmarknaden och den allmänna konjunkturen för år 2011. Bedömningar om utvecklingen från den egna organisationen vägs också in i prognoserna.

Löneökningstalen för 2011 som fastställdes i början av året och som ligger till grund för våra löneprognoser ligger fast. Dessa löneökningstal är något högre än utfallet för 2010. Inledningen av 2011 var ur konjunktursynpunkt mycket god. Under sensvåren och sommaren har dock läget förändrats. Prognoser för den närmaste framtiden som andra bedömare gjort, till exempel Riksbanken och Konjunkturinstitutet, visar att utsikterna för den närmaste framtiden är mycket osäker. Effekten av en konjunkturedgång på lönestatistiken 2011 blir dock måttlig eftersom statistiken avser lönenivån i september.

Arbetsmarknadsläget för ingenjörer

När Arbetsförmedlingen i slutet av juni presenterade *Var finns jobben? Bedömning till och med första halvåret 2012* – var bilden generellt ljus. Bedömningen av efterfrågan på ett års sikt, uttryckt som ett bristindex på en femgradig skala, ökade från redan höga nivåer för de flesta teknik- och datayrken jämfört med bara ett halvår tidigare.

Sett till antalet arbeten inom teknik och data i Arbetsförmedlingens platsbank syntes fortfarande i slutet av september inga tecken på avmattning. Totalt fanns c:a 4300 arbeten inom teknik och data³, med hälften vardera, vilket var en ökning jämfört med i våras och närmare 40 procent fler än när den förra finanskrisen slog till hösten 2008.

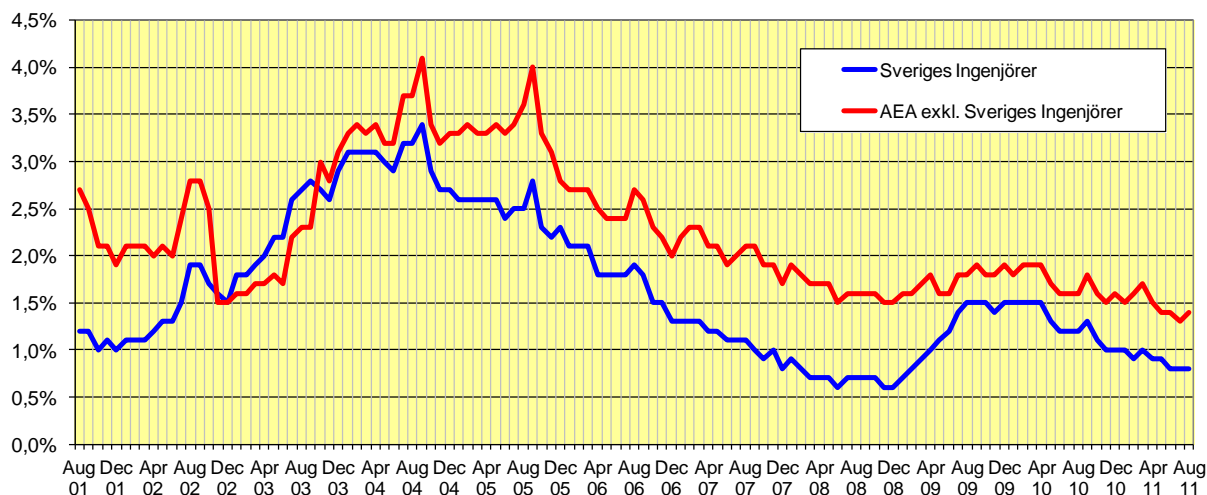
Teknikföretagens konjunkturbarometer för tredje kvartalet 2011, som möjligen är en snabbare värdemätare, visar dock att andelen företag som signalerade brist på ingenjörer och tekniker

³ Platsbankens marknadsandel varierar över tid och är större i högkonjunktur än i lågkonjunktur. Antalet platser inom teknik och data utgör därför i skiftande grad en underskattning, samtidigt som de å andra sidan inte alltid riktar sig till högskoleutbildade.

minskade från 34 till 30 procent jämfört med föregående kvartal. Andelen kan fortfarande förefalla hög, men den är bara obetydligt högre än de 27 procent som rapporterade brist på ingenjörer i början av hösten 2008.

Arbetslösheten bland Sveriges Ingenjörers medlemmar, mätt som andel ersättningsfall i AEA (Akademikernas arbetslöshetskassa), låg i december 2008 på 0,6 procent, vilket också var den lägsta nivån under decenniet. Därefter steg den brant, men stannade av redan hösten 2009 på 1,5 procent. Strax före sommaren 2010 började andelen ersättningsfallen åter sjunka, för att i augusti i år nå 0,8 procent.

Andel medlemmar med ersättning från AEA
Sveriges Ingenjörer samt AEA exkl. Sveriges Ingenjörer; per månad aug 2001 - aug 2011
Källa: AEA/SACO Arbetsmarknadsdata

Till bilden hör dock att andelen medlemmar i arbetsmarknadsprogram (eller med annat stöd) successivt ökade från 0,5 procent i augusti 2009 till 0,9 procent i december 2010. Därefter bromsade utvecklingen upp, och även i augusti 2011 låg andelen kvar på 0,9 procent. Totalt innebär det att 1,7 procent av medlemmarna deltog i program *eller* fick ersättning från AEA i augusti 2011. Som jämförelse kan nämnas att vid ingången av krisen 2008 var andelen ersättningsfall istället 0,7 procent, och andelen medlemmar i program 0,6 procent. Totalt rörde det sig således om 1,3 procent. Även om totalnivåerna i båda fallen är låga, kan det antyda att ingenjörerna då ändå stod något starkare än idag.

Det är vanskligt att spekulera i vilken inverkan den nuvarande (eller fortsatta) osäkerheterna på finansmarknaderna kommer att få på ingenjörernas arbetsmarknad. Det faktum att det underliggande behovet av ingenjörer förefaller vara minst lika stort idag som omedelbart före krisen 2008, talar för att effekten under det kommande året blir förhållandevis måttlig, i likhet med situationen 2009/10. Om krisen blir utdragen, kan arbetsmarknadsläget självfallet påverkas kraftigare.

Bilaga 1

Vilken är din samlade bedömning av den ekonomiska situationen i dagsläget på det företag där du är förtroendevald?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsindustri o massa	SMF	TAG
God	45%	46%	45%	31%	36%	77%	28%	38%	44%	47%
Tillfredsställande	42%	39%	43%	54%	52%	23%	45%	46%	38%	40%
Dålig	12%	14%	12%	15%	11%	0%	28%	15%	19%	12%
Vet ej	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	306	97	192	13	44	22	29	13	16	97

Hur tror du den ekonomiska situationen för företaget ser ut det kommande halvåret jämfört med hur det ser ut idag?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsindustri o massa	SMF	TAG
Bättre	17%	20%	15%	15%	18%	32%	24%	0%	13%	17%
Oförändrad	63%	66%	62%	69%	61%	68%	62%	46%	50%	64%
Sämr	17%	14%	20%	8%	16%	0%	14%	54%	25%	15%
Vet ej	3%	1%	4%	8%	5%	0%	0%	0%	13%	3%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	306	96	193	13	44	22	29	13	16	98

Hur är arbetsbördan för de anställda i dagsläget?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsindustri o massa	SMF	TAG
För stor	51%	44%	55%	62%	66%	45%	24%	46%	13%	55%
Lagom	45%	51%	41%	38%	30%	55%	66%	54%	87%	40%
För liten	2%	3%	2%	0%	0%	0%	10%	0%	0%	3%
Vet ej	2%	2%	2%	0%	5%	0%	0%	0%	0%	2%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	305	96	192	13	44	22	29	13	15	98

Hur har antalet anställda under första halvåret 2011 förändrats?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsindustri o massa	SMF	TAG
Ökat	44%	42%	46%	46%	36%	55%	41%	15%	88%	52%
Oförändrat	36%	32%	36%	38%	45%	32%	31%	54%	6%	31%
Minskat	19%	23%	16%	15%	18%	9%	21%	31%	6%	14%
Vet ej	2%	3%	2%	0%	0%	5%	7%	0%	0%	3%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	308	97	194	13	44	22	29	13	16	98

Har det förekommit varsel av personal pga arbetsbrist på ert företag under första halvåret 2011?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsindustri o massa	SMF	TAG
Ja	14%	20%	11%	33%	11%	18%	11%	15%	6%	10%
Nej	86%	80%	89%	67%	89%	82%	89%	85%	94%	90%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	304	94	193	12	44	22	28	13	16	97

Har det förekommit uppsägning av personal pga arbetsbrist på ert företag under första halvåret 2011?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsindustri o massa	SMF	TAG
Ja	16%	23%	13%	23%	16%	23%	21%	15%	6%	14%
Nej	84%	77%	87%	77%	84%	77%	79%	85%	94%	86%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	308	97	194	13	44	22	29	13	16	98

Anser du att det på företaget i dagsläget är brist på akademiker?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ja	73%	69%	77%	38%	65%	82%	79%	62%	75%	85%
Nej	23%	28%	18%	54%	30%	14%	21%	31%	25%	12%
Vet ej	5%	3%	5%	8%	5%	5%	0%	8%	0%	3%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	306	97	192	13	43	22	29	13	16	98

Anser du att det på företaget i dagsläget är brist på övriga tjänstemän?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ja	35%	34%	35%	27%	50%	29%	39%	31%	33%	29%
Nej	48%	48%	48%	55%	39%	52%	46%	62%	67%	48%
Vet ej	17%	15%	17%	18%	11%	14%	14%	8%	0%	23%
Yrkesgruppen finns ej på företaget	1%	2%	0%	0%	0%	5%	0%	0%	0%	0%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	301	91	193	11	44	21	28	13	15	98

Anser du att det på företaget i dagsläget är brist på arbetare?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ja	17%	9%	19%	10%	26%	5%	0%	23%	44%	15%
Nej	35%	28%	38%	20%	30%	14%	28%	54%	44%	39%
Vet ej	18%	3%	27%	10%	26%	0%	0%	15%	13%	31%
Yrkesgruppen finns ej på företaget	30%	60%	15%	60%	19%	81%	72%	8%	0%	16%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	298	92	190	10	43	21	29	13	16	96

Inom vilken eller vilka akademikergrupper anser du att det är brist på personal?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ingenjörer	62%	45%	73%	31%	60%	82%	45%	62%	75%	80%
Ekonomer	8%	7%	8%	0%	7%	5%	0%	0%	0%	11%
Jurister	3%	5%	1%	8%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Data/systemvetare	25%	28%	24%	0%	23%	5%	69%	31%	13%	29%
Naturvetare	10%	12%	9%	15%	23%	18%	3%	8%	0%	3%
Andra:	10%	14%	7%	15%	9%	5%	10%	0%	6%	6%
Antal	306	97	192	13	43	22	29	13	16	98

Vilken eller vilka är orsakerna till att fler akademiker behövs?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Företaget har vakanta tjänster pga att personal har slutat	42%	34%	47%	0%	37%	36%	55%	46%	50%	52%
Företaget expanderar	31%	30%	33%	23%	28%	50%	41%	0%	25%	41%
Kompetensuppggradering/ Annat:	34%	29%	36%	23%	26%	27%	31%	38%	38%	35%
Annat:	14%	19%	12%	8%	21%	23%	17%	0%	0%	9%
Antal	306	97	192	13	43	22	29	13	16	98

Pågår eller planerar företaget att rekrytera fler akademiker?

	Totalt	Tjänster	Industri	Utveckling och Tjänster	IOK	STD	IT	Skogsind papper o massa	SMF	TAG
Ja	66%	72%	65%	62%	61%	91%	76%	62%	69%	66%
Nej	18%	10%	19%	23%	23%	0%	10%	31%	25%	14%
Vet ej	17%	18%	16%	15%	16%	9%	14%	8%	6%	19%
Procent	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Antal	308	97	194	13	44	22	29	13	16	98

Bilaga 2

Om konjunkturbedömning

En rad aktörer behöver ha en uppfattning om den kommande konjunkturen både på kort sikt (månader) och lång sikt (år). Det gäller finansdepartementet, arbetsmarknadsmyndigheter, arbetsgivarorganisationer, fackliga organisationer, branschorganisationer, företag, banker och många andra.

IMF och OECD gör prognoser för världsekonomin. Konjunkturinstitutet (KI) är störst och viktigast i Sverige. KIs grundmaterial och bedömningar är utgångspunkten för övriga bedömare som ofta gör en egen utvidgning utifrån uppdragsgivarens verksamhet. Banker är t ex mer intresserade av utvecklingen på finansmarknaden medan fackföreningar vill ha mer information om vad som händer på arbetsmarknaden.

Konjunkturprognoser utgår från de komponenter som ingår i försörjningsbalansen och då i första hand de ”ledande indikatorerna”, variabler vilkas utveckling föregår BNP:s utveckling. Till exempel:

- hushållens förväntningar
- industrins orderingång
- investeringarna
- lagerutvecklingen
- nyanmälda lediga platser
- varsel om uppsägningar
- utveckling av börskurser, räntor och valutor
- förväntade ekonomisk-politiska beslut som budget, skatter med mera
- internationella ekonomiska utvecklingen

Konjunkturinstitutets data och analys publiceras i:

Konjunkturläget

I Konjunkturläget publiceras analys och prognos över hur svensk och internationell ekonomi utvecklas de närmsta 2-3 åren. Rapporten utkommer fyra gånger per år.

Konjunkturbarometern

Varje månad publiceras Konjunkturbarometern som sammanställer företagens och hushållens syn på ekonomin. I Konjunkturbarometern Företag intervjuas företagsledarna i ett stort antal företag i näringslivet om utfall, nuläge och förväntningar om framtiden. I månadsrapporterna intervjuas 4 000 företag och i kvartalsrapporterna 8 400 företag.

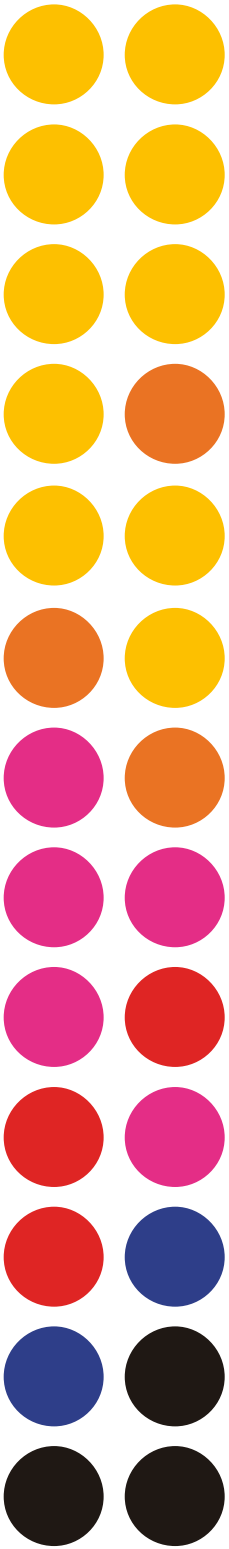
Ett problem med konjunkturprognoser är att de fungerar som sämst när behovet av dem är som störst. Så var fallet år 2009 som kommenterades i rubriken ”Rekorddåligt år även för landets konjunkturproffs” (DN 28/8 -09). Även 2010 blev ett år där den ekonomiska utvecklingen för flertalet ekonomiska variabler var svår att bedöma. Återhämtningen som kom under 2010 var mycket stark. Några andra exempel på stora prognosmisslyckanden är andra hälften av -70-talet (överbryggnadspolitiken) och år 1992 (sammanbrottet för fasta växelkursen) och som sagt år 2009 då prognosmakarna inte lyckades förutse den djupa nedgången. Nästa prognosmisslyckande är på väg för år 2011 där en redan nu en kraftig nedgång har missats av

prognosmakarna. Den fråga som kan ställas är om det blir större svängningar i ekonomin och därmed också tätare mellan prognosmissarna.

”Eftersom prognoserna med nödvändighet måste innebära att en historisk utveckling på ett eller annat sätt extrapoleras så har de kortsiktiga prognoserna missat de djupa nedgångarna och de långsiktiga prognoserna har haft en tendens att bita sig fast i historiskt höga tillväxttal.” (Ekonomiprofessor Ulf Jakobsson)

Sveriges Ingenjörers intresse av konjunkturbedömningar är på lång sikt relaterat till avtalsrörelsen och lönebildningen och på kort sikt till arbetsmarknaden. För våra långsiktiga behov används KIs och andra aktörers siffror och analyser görs på egen hand och tillsammans med andra (t ex Facken inom industrin). Det finns inget behov att ta fram egna grunddata.

På kort sikt är utvecklingen på arbetsmarknaden för ingenjörer viktig. Det är uppenbart att det finns en ingenjörsmarknad som fungerar på ett något annorlunda sätt än för övriga arbetstagare. En indikation på det är att varsel och uppsägningar för ingenjörer kommer mycket senare än för andra när konjunkturen vänder neråt. Det verkar finnas en time-lag. En annan fråga är varför andelen varsel för ingenjörer som leder till uppsägningar är mindre än för andra grupper.

Sveriges Ingenjörer

Box 1419, 111 84 Stockholm, Besöksadress Malmkillnadsgatan 48
Tel 08 613 80 00, Fax 08 769 71 02, info@sverigesingenjorer.se
www.sverigesingenjorer.se